

การประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการ

1. หลักการและเหตุผล

จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วและความหลากหลายของประเภทอุตสาหกรรม ทำให้ปัญหามลพิษที่ความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษจากการระบายของเสียด้วยเช่นกัน แม้จะมีความพยายามในการจัดการน้ำเสียและมลพิษที่เกิดขึ้นแต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดการที่ปลายท่อ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น กรมควบคุมมลพิษจึงได้มอบหมายให้สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยดำเนินโครงการ “เสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา” เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างการจัดการมลพิษอย่าง ยั่งยืนโดยดำเนินการในรูปแบบประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วนใหญ่ ได้แก่ 1) ภาครัฐในฐานะที่กำกับดูแล 2) ภาคอุตสาหกรรมตลอดจนกลุ่มอุตสาหกรรมครัวเรือน และ 3) ภาคประชาชนในฐานะผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ ซึ่งมุ่งเน้นการให้ความรู้เชิงบูรณาการ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และข้อมูลที่ต้องโปร่งใสเพื่อเฝ้าระวังปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างครบวงจร

โดยกรมควบคุมมลพิษและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้จัดการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการขึ้น เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินการของโครงการ ตลอดจนมอบรางวัลแก่อุตสาหกรรมที่มีผลการดำเนินงานตามแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดดีเด่น เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกิดแนวทางในการป้องกันมลพิษและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การมีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี กรมควบคุมมลพิษและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยจึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาในครั้งนี้นี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการดำเนินงานตามแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานที่ยั่งยืนต่อผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ดี
ไปสู่สาธารณะ

3. กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกเครือข่าย “รักษ์...เสียบ” ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน

4. วิธีการดำเนินการ

จัดการประชุมสัมมนาเป็นเวลา 1 วัน

5. ระยะเวลาและสถานที่

วันพฤหัสบดีที่ 27 มกราคม 2548 เวลา 8.30 – 15.00 น. ณ ห้องตะกั่วป่า โรงแรมเจ.บี.
หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้ในการจัดการทรัพยากรและพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผลการจัดสัมมนา

7.1 จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา

การจัดการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 688 ราย ได้แก่ กลุ่มหน่วยงานราชการ 143 ราย กลุ่มหน่วยงานเอกชน 102 ราย กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม ชุมชน 45 ราย กลุ่มสถานศึกษา 308 ราย กลุ่มสื่อมวลชน 24 ราย เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ 14 ราย เจ้าหน้าที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 35 ราย และเจ้าหน้าที่สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย 12 ราย และอื่น ๆ 5 ราย

1. การใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น

2. ควรเพิ่มกิจกรรมในการปลูกจิตสำนึกและการณรงค์ให้มากขึ้น

7.2 สรุปสาระสำคัญของการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการ

- การเดินรณรงค์

กิจกรรมการเดินรณรงค์เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกในการหวงแหนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้แก่ผู้พบเห็นรวมทั้งผู้เดินรณรงค์ได้เกิดความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของทะเลสาบสงขลาและสภาพปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น โดยจะมีการเดินรณรงค์เป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร จากบริเวณหน้าเทศบาลนครหาดใหญ่ถึงโรงแรมเจ.บี.หาดใหญ่

- พิธีเปิด

พิธีเปิดการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการได้รับเกียรติจาก ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ กล่าวรายงาน โดยได้รับเกียรติจาก คุณสุเทพ โกมลภมร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา คุณอภิชัย ชวเจริญพันธ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และ ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เป็นประธานเปิดการประชุม ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ

กล่าวรายงานว่า เนื่องจากทะเลสาบสงขลามีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงมาก จนน้ำในทะเลสาบสงขลาในบางช่วงไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐกล่าวคือกรมควบคุมมลพิษ จึงเล็งเห็นถึงปัญหา และจัดให้มีการดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาขึ้น โดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันจัดการประชุมในครั้งนี้ เพื่อเผยแพร่ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการในระยะที่ 1 และประชาสัมพันธ์ถึงแนวทางการดำเนินการของโครงการในระยะต่อไป เพื่อการฟื้นฟูคุณภาพน้ำและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในอนาคต

คุณสุเทพ โกมลภมร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

กล่าวเปิดงานว่า เนื่องจากทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของทุกคนและสัตว์ ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยในลุ่มน้ำนี้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นโครงการนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีจุดหนึ่งในการร่วมมือกันระหว่างทุกภาคส่วน เพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

คุณอภิชัย ชาวเจริญพันธ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

กล่าวเปิดงานว่า ถึงแม้ว่ากรมควบคุมมลพิษจะมีการดำเนินโครงการเพื่อฟื้นฟูสภาพทะเลสาบสงขลาเป็นจำนวนหลายโครงการ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวนั้นก็เพียงเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทะเลสาบสงขลาเท่านั้น หากแต่ควรเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนอีกด้วย นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมาปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรมมักเน้นการแก้ปัญหาเป็นส่วนใหญ่ กรมควบคุมมลพิษจึงได้ริเริ่มแนวทางการจัดการปัญหามลพิษโดยการลดและป้องกันมลพิษจากแหล่งกำเนิดขึ้น ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงกระบวนการผลิตของสถานประกอบการไปพร้อมกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ดียิ่งขึ้น

ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

กล่าวเปิดงานว่าทะเลสาบสงขลามีความสัมพันธ์ต่อประชาชนในพื้นที่โดยรอบเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง หากปัญหามลพิษเกิดขึ้นในทะเลสาบสงขลา จะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์ สัตว์และพืชในวงกว้าง ทั้งนี้การแก้ไขปัญหามลพิษได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ และประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทั้งหมด

● สรุปผลการดำเนินโครงการ

โดย ดร.วิจารย์ สิมาฉายา

ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ

ดร.วิจารย์ได้บรรยายถึงโครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อลดความขัดแย้งจากการใช้ทรัพยากรที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานอีกด้วย โดยการสร้างความร่วมมือนั้นพบว่าสถานภาพของเครือข่ายในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 270 ราย ซึ่งจะมีกิจกรรมการสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกผ่านการฝึกอบรม และกิจกรรมเยี่ยมชมโรงงานที่มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการประยุกต์ใช้การจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งผลการดำเนินการจะสามารถลดปัญหามลพิษพร้อมกับผลประโยชน์ที่ได้รับทางเศรษฐศาสตร์อีกด้วย โดยทิศทางในการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดในระยะต่อไปนั้นจะเน้นในกลุ่มอุตสาหกรรมชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้อุตสาหกรรมขนาดเล็กเหล่านี้สามารถดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างง่ายได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ในส่วน of เครือข่ายรักษ์...เลสาบนั้นจะมีการขยายออกไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ให้มากขึ้น

โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนและเยาวชน นอกจากนี้จะมีการขยายผลการใช้คู่มือแนวปฏิบัติที่ดีด้านการป้องกันและลดมลพิษของโครงการระยะที่ 1 ไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆในกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

- **พิธีมอบรางวัล**

คุณสุเทพ โกมลภมร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาให้เกียรติมอบประกาศนียบัตรให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมนำร่องทั้ง 5 แห่งที่เข้าร่วมในโครงการฯ นอกจากนี้จากการดำเนินโครงการเพื่อประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรมนำร่องเป็นระยะเวลา 3 เดือนนั้น ได้มีการประกวดโรงงานนำร่องดีเด่นใน 3 ประเภท โดยประกาศนียบัตรที่มอบให้แก่โรงงานนำร่อง ดังนี้

- 1) บริษัท เอส.ซี.โซคูอิน จำกัด ได้รับรางวัลการจัดการสิ่งแวดล้อมดีเด่น
- 2) บริษัท หาดใหญ่แคนนิ่ง จำกัด ได้รับรางวัลการจัดการพลังงานดีเด่น
- 3) บริษัท บีเทคอินดัสตรี จำกัด ได้รับรางวัลที่จัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานเข้มข้น
- 4) บริษัทไทยเจริญอาหารสัตว์ จำกัด
- 5) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านเก่าร้าง

นอกจากนี้ในงานยังมีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ร่วมจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ กิจกรรมหนึ่งตำบลหนึ่งสายน้ำเพื่อการอนุรักษ์ ภายใต้โครงการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างมีส่วนร่วม โดยคุณอภิชัย ชวเจริญพันธ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และ ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้ให้เกียรติมอบประกาศนียบัตรแก่หน่วยงานต่างๆที่ร่วมโครงการจำนวน 22 แห่ง

- **พิธีลงนามเครือข่าย “รักษ์...เลสาบ”**

เพื่อให้การดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นไปโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งเพื่อเป็นการให้คำมั่นสัญญาและแสดงเจตนารมณ์ในการที่จะดูแลและรักษาทะเลสาบสงขลาาร่วมกัน ในงานสัมมนาครั้งนี้จึงได้จัดให้มีพิธีลงนามเครือข่าย “รักษ์...เลสาบ” อันประกอบไปด้วยสมาชิกจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อฟื้นฟูทะเลสาบสงขลาให้คงอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

- **กิจกรรมสัมพันธ**

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทะเลสาบสงขลาได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างพื้นฐานในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในงานจึงได้จัดให้ผู้เข้าร่วม

กิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม ชุมชน และสถานศึกษา เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมสัมพันธ์ที่มีความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มและสามารถพิจารณาประเด็นความคิดเห็นที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน โดยความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นดังนี้

1) กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มนี้มีความเห็นส่วนใหญ่ว่าต้องการให้ทะเลสาบสงขลามีสภาพสมบูรณ์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนความต้องการในการมีส่วนร่วมของเครือข่าย “รักษ์...เลสาบ” ในความคิดของผู้ประกอบการเน้นไปที่แนวทางการอนุรักษ์และติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม เนื่องจากมีความเห็นว่าจุดเด่นของทะเลสาบสงขลานั้นเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตนานาชนิด รวมทั้งมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาไว้ตลอดไป

2) กลุ่มชุมชน

ความต้องการให้ทะเลสาบสงขลาเป็นอย่างไรในความเห็นของกลุ่มชุมชนนั้นก็เช่นเดียวกับกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมกล่าวคือ ต้องการให้ทะเลสาบสงขลามีสภาพแวดล้อมและความหลากหลายของทรัพยากรอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการจัดระเบียบร้านค้าริมหาด และลดการระบายน้ำเสียลงสู่ทะเลสาบสงขลาอีกด้วย เนื่องจากต้องการรักษาเอกลักษณ์ของทะเลสาบที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและเป็นแหล่งอาหารที่สมบูรณ์

ทั้งนี้อยากให้เครือข่าย “รักษ์...เลสาบ” นั้นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์ทะเลสาบ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบโรงงาน การรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงโครงการพัฒนาอาชีพชายฝั่งอีกด้วย

3) กลุ่มสถานศึกษา

ในกลุ่มสถานศึกษาประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งมีความเห็นว่าทะเลสาบสงขลานั้นมีจุดเด่นที่ความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์และสะพานติณสูลานนท์ จึงมีความต้องการให้ทะเลสาบสงขลาสวยงาม มีอากาศบริสุทธิ์ เหมาะสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเช่นนี้ตลอดไป

โดยการเข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย “รักษ์...เลสาบ” นี้ กลุ่มนักเรียนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสิ่งมีชีวิตในทะเลสาบสงขลา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการอนุรักษ์ทะเลสาบและป่าชายเลน เพื่อให้ทะเลสาบสงขลามีสภาพที่ดีและเหมาะสมเป็นแหล่งทัศนศึกษาสำหรับเยาวชนและผู้สนใจ

ภาพบรรยากาศการประชุมสัมมนาสรุปผลการดำเนินโครงการ

